



Province of the  
**EASTERN CAPE**  
EDUCATION

**NASIONALE  
SENIOR SERTIFIKAAT**

**GRAAD 12**

**SEPTEMBER 2021**

**GESKIEDENIS V1  
ADDENDUM**

---

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

---

**VRAAG 1: HOE HET DIE BERLYNSE BLOKKADE TOT KOUE OORLOG-  
SPANNING TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) EN  
DIE SOWJETUNIE (USSR) BYGEDRA?**

**BRON 1A**

Hierdie bron verduidelik die redes vir Stalin se blokkade van Berlyn in 1949.

Teen die einde van die Tweede Wêreldoorlog het die Verenigde State, Frankryk en die Sowjetunie die verslane Duitsland in vier besettingsones verdeel, soos uiteengesit by die Yalta-konferensie in Februarie 1945 en later daardie jaar by Potsdam geformaliseer was. Berlyn, alhoewel dit binne die Sowjet-besette sone geleë is, is ook verdeel, met die Westelike deel van die stad onder Geallieerde beheer en die ooste onder Sowjet-beheer.

Die Sowjetunie, onder leiding van Joseph Stalin, wou Duitsland ekonomies straf en het die land gedwing om oorlogreparasies te betaal en om sy industriële tegnologie te oorhandig om die na-oorlogse Sowjet-herstel te bevorder. Aan die ander kant het die Geallieerdes Duitsland se ekonomiese herstel as van kardinale belang beskou om dit as 'n demokratiese buffer teen die verspreiding van kommunisme in Oos-Europa te bewaar, aangesien Stalin Sowjet-invloed daar gekonsolideer het.

... In Junie het Amerikaanse en Britse amptenare die nuwe geldeenheid, die Deutschmark, in Bazonia en Wes-Berlyn bekendgestel, sonder om hul Sowjet-eweknieë in te lig. Die Sowjetunie het dit as 'n oortreding van hul na-oorlogse ooreenkomste beskou en dadelik hul eie geldeenheid, die Ostmark, in Berlyn en Oos-Duitsland uitgereik. Op dieselfde dag – 24 Junie 1948 – het hulle alle pad, spoorlyn- en kanaaltoegang tot die Geallieerde besette sones van Berlyn geblokkeer en aangekondig dat die gesamentlike administrasie van die stad tot 'n einde gekom het.

[Uit [https:// www.history.com/topics/cold-war/berlin-blockade](https://www.history.com/topics/cold-war/berlin-blockade). Toegang op 6 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 1B**

Die bron hieronder fokus op die reaksie van die Westerse Magte teenoor die Russiese blokkade van Berlyn in 1949.

Die Berlynse Blokkade was die eerste ernstige botsing tussen die lede van die voormalige Groot Alliansie, en vanaf daardie oomblik was dit baie duidelik dat die Koue Oorlog begin het. Die Westerse Bondgenote was nie bereid om gewapende konflik met die Sowjetunie te waag om die pad na Wes-Berlyn oop te maak nie. Hulle het besluit dat hul sektore van Berlyn (wes) deur die lug voorsien sou word. Dit het bekend geword as die Berlynse Lugbrug en dit het vir elf maande geduur totdat die Blokkade in Mei 1949 opgehef is.

By die hoogtepunt van die Berlynse Lugbrug het 'n vliegtuig van die Westerse magte elke minuut by Berlyn se Templehof-lughawe geland. Dit het die VSA \$350 miljoen en Brittanje £17 miljoen gekos om Wes-Berlyn op hierdie wyse te voorsien.

Stalin was ook nie bereid om mag te gebruik om die Westerse bondgenote te verhoed om Wes-Berlyn per lug te voorsien nie, omdat hy nie in 'n oorlog betrokke wou raak nie. In Mei 1949 het Stalin die Blokkade beëindig.

Die Geallieerdes was nou vasbeslote om Wes-Berlyn as 'n toonbeeld van kapitalisme op te bou. Baie Duitsers van die Sowjet-sone het na Wes-Berlyn verhuis. Duitsland en Berlyn sou vir die duur van die Koue Oorlog 'n bron vir spanning in Europa bly.

In April 1949 het die VSA, Brittanje en Frankryk amptelik die vorming van die Duitse Federale Republiek (Wes-Duitsland) aangekondig. Teen 1949 was daar 'n wêreldwye bewustheid van 'n Koue Oorlog.

[Uit <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zgdnmsg/revision/4> Toegang op 6 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 1C**

Die uittreksel hieronder beskryf die impak van die Berlynse Blokkade op die Geallieerde Magte en burgers van Wes-Berlyn.

Tussen 24 Junie 1948 en 30 September 1949 het Britse en Amerikaanse soldate sowat 400 000 vlugte na Wes-Berlyn gemaak en byna twee miljoen ton kos, steenkool, klere en ander noodsaaklikhede afgelewer. Gedurende die besigste dae het 'n vliegtuig elke 45 sekondes by een van die drie lughawens in Wes-Berlyn geland. Vlieëniers het selfs die riviere as aanloopbane gebruik om hul noodsaaklike vragte in te bring. Berlyn se Havelrivier was 'n landingsterrein vir amfibiese vliegtuie (vliegtuie wat op water kan land) wat aan die lugbrug deelneem het.

Selfs met voorrade wat deur Westerse nasies geskenk is, het geblokkeerde Berlyners egter nie 'n maklike jaar gehad nie. Daar was só 'n tekort aan brandstof dat kragentrales vir slegs 'n paar uur elke dag elektrisiteit kon voorsien. Voedselrantsoenerings het hoofsaaklik bestaan uit ontwaterde (gedroogde) aartappels en vars kosse was glad nie beskikbaar nie. In die winter het die son voor vieruur gesak. Die mense van Wes-Berlyn het in hul koue, donker huise sonder hitte, lig of 'n warm maaltyd saamgedrom om hulle op te beur.

Die Wes-Berlynse was nietemin vasbeslote om nie aan Sowjet-druk toe te gee nie. Hulle het geweier om kos van die kommunistiese regering van Oos-Berlyn te aanvaar.

[Uit *A History of the United States, Volumell: 1865 to the Present – American Voices* deur S Foresman]

**BRON 1D**

Hierdie bron is 'n foto wat voorrade, wat die Westerse Magte aan Wes-Berlyn tussen 1948 en 1949 verskaf het, uitbeeld.



[Uit <https://schoolshistory.org.uk/topics/world-history/cold-war-1945-1972/berlin-airlift/>. Toegang op 05 Januarie 2021 verkry.]

**VRAAG 2: WAAROM HET ANGOLA DIE FOKUSPUNT VAN DIE KOUE OORLOG IN AFRIKA IN DIE 1970's GEWORD?****BRON 2A**

Hierdie bron fokus op die oorsprong van die Angolese Onafhanklikheidsoorlog.

Angola, wat ryk aan diamante en olie was, was een van die laaste Afrika-nasies wat onafhanklikheid van 'n Europese mag ontvang het. Op 25 April 1974 het 'n Portugese militêre staatsgreep, wat die land se koloniale praktyke teengestaan het, die regime suksesvol omver gewerp. Die gesamentlike magte van die Popular Movement for the Liberation of Angola (MPLA), die National Front for the Liberation of Angola (FNLA), en die National Union for Total Independence of Angola (UNITA) het 'n oorgangsregering met die Alvor-verdrag van 1974 geskep.

Binne 'n jaar het die regering gedisintegreer (ineengestort), en die Marxistiese-georiënteerde MPLA onder Jose dos Santos het beheer oor die grootste deel van Angola verkry met hulp van die USSR en die Kubaanse weermag. Die Verenigde State, Brasilië en Suid-Afrika het UNITA befonds, wat ammunisie, intelligensie-verslae en huursoldate verskaf het.

Hewige gevegte het tot 1991 voortgeduur totdat 'n tydelike ooreenkoms bekend as die Bicesse-akkoord bereik is. Die ooreenkoms het 'n beroep op 'n onmiddellike skietstilstand en die verwydering van albei Suid-Afrikaanse troepe gedoen. Die ooreenkoms het 'n mandaat vir 'n nuwe nasionale regering en weermag verskaf, tesame met Angola se eerste veelpartyverkiesings.

[Uit [www.blackpast.org/angolan-civil-war1975-2002](http://www.blackpast.org/angolan-civil-war1975-2002) Toegang op 7 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 2B**

Hierdie bron verduidelik die betrokkenheid van die supermoondhede in die Angolese Burgeroorlog van 1975.

Die krisis in Angola het ontwikkel tot 'n Koue Oorlog-slagveld namate die supermoondhede en hul bondgenote militêre hulp aan hul voorkeurklënte gelever het. Die Verenigde State van Amerika het hulp en opleiding aan beide die FNLA en UNITA verskaf, terwyl troepe van Zaïre Holden Roberto en sy soldate bygestaan het. China het ook militêre instruktors gestuur om die FNLA op te lei. Die Sowjetunie het militêre opleiding en toerusting vir die MPLA verskaf. Gedurende die somer van 1975 kon die Sowjet-ondersteunde MPLA mag in Luanda konsolideer en die VSA-ondersteunde FNLA uit die hoofstad verdryf, maar die FNLA het voortgegaan om aan te val. Die oorblywende Portugese troepe kon nie die geweld stuit (stop) nie. Toe MPLA-leier Agostino Neto 11 November 1975 aangekondig het as die dag van Angolese onafhanklikheid, het Lisabon besluit om sy troepe op daardie dag te onttrek.

Die MPLA het ook lang gevestigde verhoudings met Fidel Castro se Kuba gehad. Voor 1 November het die MPLA met Castro vir Kubaanse hulp onderhandel. Terselfdertyd het UNITA, wat Amerikaanse steun geniet het, die apartheidsregering in Suid-Afrika genader vir militêre versterking. Pretoria het, met die doel om die gebruik van Angola as basis vir rebelle wat vir die onafhanklikheid van die Suid-Afrika-besette Namibië geveg het te beëindig, troepe gestuur wat Suidelike Angola in Oktober betree het en vinnige opgang in die rigting van die hoofstad gemaak het. In reaksie hierop het Castro Kubaanse spesiale magte gestuur om die Suid-Afrikaanse opmars te stop en het daarin geslaag om aandag te vestig op die feit dat die Verenigde State steun verleen het aan 'n groep wat nou hulp van 'n apartheidsregering aanvaar het.

[Uit [history.state.gov/milestone/1969-1976/angola-](https://history.state.gov/milestone/1969-1976/angola-). Toegang op 8 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 2C**

Die onderstaande bron verduidelik die redes vir Suid-Afrika se betrokkenheid by die Angolese burgeroorlog van 1975.

In die Volksraad in Januarie 1976 het Vorster (Suid-Afrikaanse premier) die skuld vir die ingryping van Suid-Afrika in Angola vierkantig op die skouers van die Russe en Kubane geplaas: Ons betrokkenheid was die effek van die Russiese en Kubaanse ingryping. As hulle nie Angola binnegekom het nie, as hulle nie aan hierdie saak deelgeneem het nie, sou hulle die hele Angola nie probeer ondermyn (ondermyn) en die mense onderdruk het nie, sou Suid-Afrika nooit Angola binnegekom het nie ... Ons het ingegaan om Kuba en die MPLA van die damme weg te jaag (Ruacana en Calueque)'.

Dit kan beswaarlik betwyfel word dat die steun wat die Russe en die Kubane aan die MPLA in die vorm van wapens en opleiding gegee het, in 'n mate daartoe bygedra het om die ingryping van Suid-Afrika te motiveer, maar dit is onwaarskynlik dat dit so 'n deurslaggewende rede was as wat Vorster geïmpliseer het. Dit was SWAPO, nie die Kubane en die MPLA nie, wat die twee damme tussen Ruacana en Calueque bedreig het. Die hoofrede vir Suid-Afrika se ingryping in Angola was nie die teenwoordigheid van Russe en Kubane nie, maar die begeerte om te keer dat 'n vyandige MPLA-regering beheer oorneem. Toe Suid-Afrikaanse troepe vroeg in Oktober Angola binneval, was daar amper geen Russe en baie min Kubane in die land.

Daar is ook bewyse dat president Kaunda van Zambië en president Mobutu van Zaire, wie nie die MPLA goedgesind was nie, Suid-Afrika se steun vir die FNLA en UNITA verwelkom het.

... Suid-Afrika se optrede het haar geleidelik dieper in die Angolese oorlog getrek ... Generaal Hendrik van den Bergh is na Frankryk gestuur om wapens ter waarde van R20 miljoen vir die FNLA en UNITA aan te skaf ... Suid-Afrikaanse instruksies het begin om FNLA en UNITA soldate in Suid-Angola op te lei.

[Vertaal uit *South Africa in the 20<sup>th</sup> Century* by BJ Liebenberg and SB Spies]



**BRON 2D**

Die onderstaande foto het in *The Observation Post* verskyn en is getiteld, '*Die vyand van my vyand is my vriend*'. Dit beeld Magnus Malan, PW Botha en Jonas Savimbi uit op die grens van Angola tydens die Angolese burgeroorlog van 1975.



[Uit <https://samilhistory.com/2017/08/19/the-enemy-of-my-enemy-is-my-friend/#comments>. Toegang op 12 Julie 2021 verkry.]

**VRAAG 3: WATTER UITDAGINGS HET DIE LITTLE ROCK NEGE TYDENS DIE INTEGRASIE VAN DIE SENTRAAL HOËRSKOOL IN 1957 IN DIE GESIG GESTAAR?**

**BRON 3A**

Hierdie bron beskryf die rede vir die integrasie van opvoedkundige fasiliteite in Arkansas in die 1950's.

Op 17 Mei 1954 het die Amerikaanse hooggeregshof eenparig in *Brown versus Raad van Onderwys van Topeka* beslis dat rasse-segregasie in opvoedkundige fasiliteite ongrondwetlik was. Vyf dae later het die Little Rock skoolraad 'n verklaring uitgereik en verklaar dit hulle aan die besluit sal voldoen toe die hooggeregshof die metode en tidsraamwerke waarin desegregasie geïmplementeer moet word, uiteengesit het.

Arkansas was destyds onder die meer progressiewe Suidelike State ten opsigte van rassekwessies. Die Universiteit van Arkansas Skool vir Regte was geïntegreer in 1949 en die Little Rock openbare biblioteek in 1951. Selfs voordat die Hooggeregshof beveel het dat integrasie 'met alle doelbewuste spoed' moes voortgaan, het die Little Rock skoolraad in 1955 eenparig 'n plan van integrasie aangeneem om in 1957 op hoërskoolvlak te begin.

... In die lente van 1957 was daar 517 swart studente wat in die Sentraal hoërskool-distrik gewoon het. Tagtig het 'n belangstelling uitgespreek om Sentraal in die herfs by te woon, en hulle is deur die Little Rock skoolraad ondervra, wat die aantal kandidate tot 17 verminder het. Agt van daardie studente het later besluit om by die slegs-swart Horace Mann hoërskool aan te bly en die Little Rock Nege agtergelaat om hul pad na Little Rock se premier hoërskool te maak.

[Uit [www.history.com](http://www.history.com)>central high. Toegang op 8 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 3B**

Hierdie bron fokus op Elizabeth Eckford se ervarings op 4 September 1957, haar eerste dag by Sentraal hoërskool.

Die eerste toneel wat Eckford gesien het toe sy uit die bus klim, wat 'n blok van die Sentraal hoërskool was, was 'n see van woedende gesigte. Sy het skool toe probeer loop, maar 'n bespottende oproerige skare het haar pad geblokkeer. Alleen, en met knieë wat bewe, het sy haar pad deur die skare gemaak. Sy het hard probeer om nie haar bangheid te wys nie. "Dit was die langste blok wat ek ooit in my hele lewe geloop het", het sy later gesê. Eckford was een van nege studente wat vrywillig aangebied het om een van die eerste Swart-Amerikaners te wees om Sentraal hoërskool by te woon. Toe sy daardie oggend na die skool vertrek het, het Eckford gedink dat daar dalk moeilikheid kon wees. Maar sy het nie geweet dat sy honderde woedende witmense sou sien wat sedert vroegoggend vir haar gewag het nie. Skielik het 'n kreet deur die skare gegaan. Elizabeth Eckford het probeer om die skool binne te gaan.

Eckford het na die Nasionale Wagte teruggedraai, maar hulle het niks gedoen nie. Sy het terug na die bushalte gestap en op die bank gaan sit. Weereens het die oproerige skare haar omsingel. 'Kry 'n tou. Sleep haar oor na hierdie boom! Kom ons maak 'n plan met die neger.' 'n Wit vrou het haar pad deur die oproerige skare gemaak en geskree, 'Los hierdie kind alleen.' 'Waarom martel (ontstel) julle haar?' Ses maande van nou af, sal julle jul koppe in skaamte hang.' Die vrou, Grace Lorch, het saam met Eckford op die bank gaan sit. Sy het haar arm om die meisie gesit en daar gebly totdat die bus opgedaag het.

Mev. Lorch het saam met Eckford gery totdat sy by die skool afgeklim het waar haar ma onderrig het.

[Uit <http://www.ahsd.org/socialstudies/williamsm/The%20Mob%20at%20Central%20High%20School.pdf>.  
Toegang op 9 Februarie 2016 verkry.]

**BRON 3C**

Hierdie foto toon Elizabeth Eckford, een van die nege swart studente wat by die slegs-blanke Sentraal hoërskool in Little Rock, Arkansas, in Augustus 1957 gaan inskryf het. Agter haar is 'n groep ouers en lede van die Nasionale Wag wat haar weens haar ras geteister het.



[Uit: <https://www.history.com/this-day-in-history/central-high-school-integrated>. Toegang op 10 Februarie 2021 verkry.]

**BRON 3D**

Hierdie bron fokus op die gebeure wat plaasgevind het nadat die Little Rock Nege in 1957 by die Sentraal hoërskool begin het.

Daardie aand, vanuit die Wit Huis, het die president 'n nasionaal uitgesaaide toespraak gelewer waarin hy verduidelik het dat hy die aksie geneem het om die oppergesag van die reg te verdedig en 'eie reg deur oproerige skares' en 'anargie' te voorkom. Op 25 September 1957 het die Little Rock Nege die skool onder hewige gewapende beskerming binnegegaan.

Troepe het regdeur die skooljaar by die Sentraal hoërskool aangebly, maar die Swart studente was nog steeds aan verbale en fisieke aanrandings aan die hand van 'n faksie wit studente blootgestel. Melba Patillo, een van die nege, was met suur in haar oë gegooi en Elizabeth Eckford was van 'n stel trappe afgestoot. Die drie manlike studente in die groep was aan meer konvensionele (gewone) aanrandings onderwerp. Minnijean Brown was geskors nadat sy 'n bak kerriekos oor die kop van 'n tergende wit student gestort het. Sy was later vir die res van die jaar geskors nadat sy voortgegaan het om terug te veg.

Die ander agt studente het konsekwent die ander wang gegee. Op 27 Mei 1958 het Ernest Green die eerste Swart persoon geword wat aan die Sentraal hoërskool gegradueer het. Goewerneur Faubus het voortgegaan om die skoolraad se integrasie- plan te beveg, en in September 1958 het hy Little Rock se drie hoërskole beveel om eerder te sluit as om integrasie toe te laat. Baie Little Rock-studente het 'n jaar van onderrig verloor namate die regsgeveg oor desegrasie voortgegaan het.

[Uit: [www.history.com/central-high...](http://www.history.com/central-high...) Toegang op 8 Februarie 2021 verkry.]

## ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende verkry:

*A History of the United States, Volume II: 1865 to the Present – American Voices* by S  
Foresman

[historytoday.com](http://historytoday.com)

<http://www.ahsd.org/socialstudies/williamsm/The%20Mob%20at%20Central%20High%20School.pdf>

[images.app.goo.gl/e27YpuvQ5ar9M6](https://images.app.goo.gl/e27YpuvQ5ar9M6)

[www.atomicheritage.org>history](http://www.atomicheritage.org/history)

[www.blackpast.org>angolan-civil-war1975-2002](http://www.blackpast.org/angolan-civil-war1975-2002)

[www.history.com/this-day-in-history/central-high-school-integrated](http://www.history.com/this-day-in-history/central-high-school-integrated)

[www.history.com/topics/cold-war/berlin-blockade.](http://www.history.com/topics/cold-war/berlin-blockade)

[www.history.com>central](http://www.history.com/central)

[www.history.com>central-high...](http://www.history.com/central-high)

<https://samilhistory.com/2017/08/19/the-enemy-of-my-enemy-is-my-friend/#comments>

*South Africa in the 20<sup>th</sup> Century* by BJ Liebenberg and SB Spies